

Trondheim, 13. oktober 2023.

Trondheim kommune
Byplankontoret
byplan.postmottak@trondheim.kommune.no

Viser til brev med utsatt frist til 16. oktober med invitasjon til å kommentere den fremlagte planen.

Høringsinnspill Nidelvstien – Hyttfossen til Nedre Leirfoss, r20180054

En sammenhengende sti langs idylliske Nidelva kan høres ut som en god idé – inntil de store negative konsekvensene åpner seg. Nidelv-korridoren er en svært viktig økologisk korridor med variert landskap, med store innslag av uberørte ravinedaler med ekstra sårbare biotoper. Slike landskap må bevares, ikke bygges ut.

1. Stor negativ effekt på områder med spesielt rik natur

Det er flere stier langs elva, men det er gode grunner til at de ikke er sammenhengende. Disse områdene er svært lite tilgjengelige og det vil kreve store inngrep for å etablere stier der. Ikke overraskende er det i disse områdene vi finner spesielt rikt dyre-, fugle- og planteliv.

Det er ikke bare arealtapet i seg selv som er alvorlig, men oppstyking av det som i dag er sammenhengende områder med svært lite menneskelig aktivitet. Tap av areal og oppstyking av habitater er den viktigste årsaken til at arter forsvinner. Flere av ravinedalene langs Nidelva er eneste, eller en av ytterst få habitat i vår region for en rekke arter. Det er ingen reelle kompensierende tiltak som kan erstatte den tapte naturen.

2. I strid med overordnede mål og prinsipper

Vi har lært mye om naturtap-krisen siden idéen om denne stien ble lansert. En «morgengave» i forbindelse med kommunesammenslåing, kan ikke prioriteres høyere enn globale, nasjonal og lokale mål om å bevare viktig natur.

Trondheim kommune har vedtatt mål om å bevare natur og restaurere natur, som i kommuneplanens samfunnsdel: «*Legge større vekt på å stanse tap av naturen i alle kommunens beslutninger*», «*Verne og styrke naturmangfold og økosystemer, gjennom tilbakeføring, skjøtsel og restaurering*» og *Bevare og sikre landbruks- og naturområder gjennom en arealnøytral byutvikling der vi fortetter eksisterende byggeområder*».

Der er lagt fram vurdering av virkninger på naturmangfold, er denne mangelfull og gir ikke det fullstendige bildet av konsekvensene. Kartlegginga ble gjort i en kort periode i mai, og gir bare et øyeblikksbilde. En seriøs kartlegging hadde dekket alle sesonger og alle typer natur og arter. **Kunnskapsgrunnlaget er ikke godt nok.**

Nidelvkorridoren kalles en korridor fordi den knytter ulike naturområder sammen. Denne delen av korridoren henger sammen med Tillermarka og korridoren mot Bymarka og Leinstrand. Det er ikke gjort noen vurderinger av effekten ut over eksempler på lokal effekt. Den oppsummerte effekten på natur (samlet belastning) er ikke vurdert, verken for det inngrepet opparbeidelse av stien vil medføre, eller effekten en to mil lang barriere midt i korridoren vil ha for hele «korridorsystemet».

Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering, tiden for nedbygging av verdifull natur må være over. Vi minner om at Ladestien måtte flyttet bort fra sårbare områder (Leangenbukta). Nå foreslås det inngrep som er minst like ille. Stans forslaget før det gjøres ubotelig skade.

Vi minner også om den politiske plattformen fra Høyre, Venstre, MDG, Kr.F., Sp og Pensjonistpartiet som slår fast:

- Tillermarka bevarer, gjennom å gjenopprette rød strek fra KPA før 2013 og tilbakeføre til LNF-R.
- Gjenopprette ørretbestanden i Nidelva og bekkene som renner inn i Nidelva.
- Det skal ikke bygges i viltkorridorer, og det skal gjennomføres tiltak for å styrke og bevare korridorene. Ravinedaler skal bevarer.
- Bevare grønne belter mellom de ulike naturområdene for å sikre biologisk mangfold, og skjerme verdifull gammelskog og urørt natur.

3. Målkonflikter

Det er satt opp tre mål som er i strid med hverandre; ta mest mulig vare på naturen, gjøre stien mest mulig universell utformet og å bedre folkehelse. Hvordan disse hensynene skal avveies mot hverandre, framgår ikke. I tillegg kommer et økonomiske aspekt. Det foreslås regulert en bredere trasé enn det som skal bygges, for at traséen skal «optimaliseres» underveis. Hva som skal optimaliseres; beholde natur, universell utforming, folkehelse eller økonomi/effektiv utbygging, er ikke klart. Erfaring tilsier at hensynet til naturen ikke vil bli førende. At forslaget i det hele tatt legges frem, viser at hensynet til natur ikke er gitt tilstrekkelig verdi. Vi tviler dessuten på at utførende ledd har kompetanse til å vurdere hva som er beste økologiske løsning.

En gjennomgående sti som er universelt utformet i den foreslåtte traséen vil tiltrekke seg (minst) to målgrupper, med ulike ønsker og behov. Saken legges fra som forslag til en tursti, underforstått – for gående. Utformingen vil gjøre stien meget attraktiv for syklende. Naturvernforbundet er redd for at vi flytter konflikten mellom fotgjengere og syklistene fra byen og ut i marka. Resultatet vil være krav om ytterligere utvidelser og tilrettelegging for hver av målgruppene, med ytterligere naturinngrep som resultat.

Før målprioriteringen er avklart, kan ikke dette kalles en detaljregulering. Hvem som skal gjøre disse avveingene og på hvilke grunnlag, er høyst uklart.

Dagens plan vil ikke være et reelt grunnlag for å innhente pris på arbeidet, fordi det ikke foreligger en tydelig beskrivelse.

Vi er ikke imot at det anlegges en sykkelsti fra Klæbu til sentrum, men ser ingen grunn til at den skal anlegges langs Nidelva.

4. Folkehelsen kan ivaretas uten å ødelegge viktig natur

Hovedbegrunnelsen for å anlegge en sammenhengende sti, synes å være hensynet til folkehelse ved at stien potensielt kan få flere til å gå tur. Vi kan ikke se at den valgte traséen, standard eller at den skal være sammenhengende, er avgjørende for folkehelseeffekten. En sammenhengende sti kan anlegges i andre traséer. Det er heller ingen dokumentasjon på at stien må være to mil lang for å oppnå effekt.

Gjennom pilegrimsledene er det allerede etablert lange turdrag.

Vi minner om folkehelseverdien av å oppleve naturen slik den er, og at jo mer en sti «tilrettelegges», jo mindre blir naturopplevelsen og helseeffektene, spesielt den psykiske helsen.

Konklusjon:

Naturvernforbundet mener forslaget om en sammenhengende sti må trekkes. Nytt for folkehelse er ikke dokumentert å overgå det varige naturtapet inngrepet forårsaker.

I det videre vil vi gjennomgå i større detalj hvor de største naturinngrepene vil skje, og peke på mulige konsekvenser. Ved at par anledninger viser vi til alternativer til foreslått trasé.

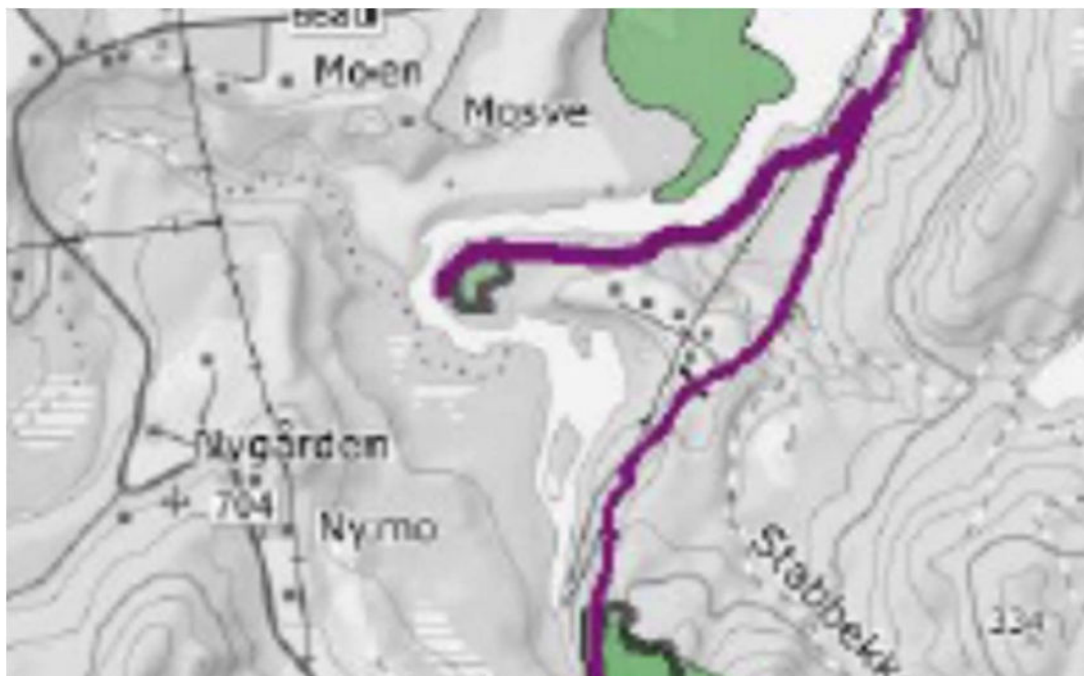
Hovedinnvending 1 – tap av verdifull og sjelden natur

Det er registrert 95 rødlistede arter i det berørte området. I tillegg er området dårlig kartlagt, så tallet er antagelig høyere. I tillegg kommer nær truede arter og nøkkelarter som trengs i et velfungerende økologisk system.

Naturvernforbundet er kjent med at Birdlife leverer en høringsuttalelse om fugler. Vi viser til denne og støtter deres vurderinger.

Område 1. Der veien mot Stabbmoen og stien langs elva møtes, er det tegnet inn en «stikkvei» ut til odden som stikker ut i elva. Vi motsetter oss ikke forslaget om en sti som følger veien, såfremt det ikke innebærer utvidelser, grøfting, brøyting eller belysning. At det opparbeides sti ut mot odden, med rasteplass el.l. går vi imot. Dette er ett av de områdene hvor det ikke bør komme mer trafikk enn i dag. Området er relativt godt skjermet, og det er lite aktivitet på den andre siden av elva. De stiene som finnes, er lite brukt. «Litjelva» som renner ut i Nidelva danner et viktig habitat for en rekke arter. Verken artsmangfold eller konsekvenser er kartlagt godt nok for dette området.

Det fremgår, av den lille kartleggingen som er utført, at området ytterst på odden er en «viktig» naturtype. Slike naturtyper må det etter Naturvernforbundets syn ikke ledes ytterligere trafikk inn til. Vi undrer oss over at området langs «Litjelva» ikke er har tilsvarende eller høyere klassifisering, men antar det skyldes den mangelfulle kartlegginga som er gjennomført.

Område 2: Fra Svean bru til Tanemsbrua. Dette er et en strekning hvor vi sterk fraråder en sti langs elva. Her er det ravinedaler og unike habitat som til nå har fått være relativt uforstyrret. Ravinedalene på østsiden av elva er kategorisert som «svært viktige» naturtyper. Her er det lite stier i dag, noe det er lett å forstå når man oppsøker terrenget eller ser på mer detaljerte kart. Flere ravinedaler med små og store bekker renner ut i Nidelva i dette området.

Reguleringsforslaget foreslår å bygge en bru fra Svean Moodden friluftsområde og inn i denne viktige naturtypen. En bru vil gi store direkte effekter både i elva og ved elvebredden, i tillegg til følgeeffektene av økt ferdsel. En bru i dette området må minst være 90 meter, og vil dermed antagelig innebære flere brukar (fundament) i elva. Sammen med brukar på

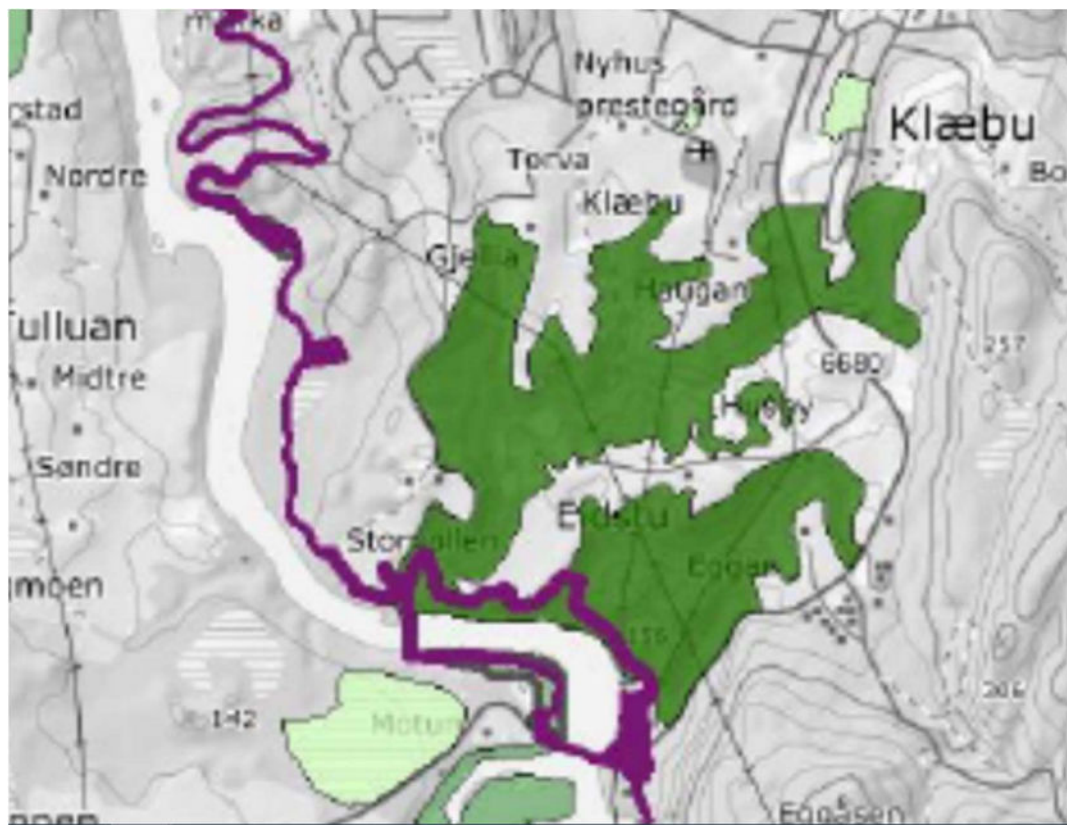
begge elvebredder vil konstruksjonen medføre økt fart på vannet, med økt graving som effekt. Konsekvensene av økt vannhastighet i et område kjent for kvikkleire, er ikke utredet.

Naturtypene på hver side av elva – myr og våtmark, raviner og bekkedaler gir et mangfold av leveområder. Her trives mange fuglearter, her finner de mat og ly. Det gir igjen grunnlag for ulike pattedyr. Nidelvkorridorens funksjon som økologisk korridor kommer nettopp til syne i slike områder.

Alternativet er å bygge stil gjennom hele den «svært viktige» naturtypen. Ingen av disse alternativene er akseptable med tanke på naturkonsekvensene. Ved Øyabekkens utløp ved Tanemsbrua er det igjen et viktig delta, som er sårbart for inngrep.

I den grad det skal anlegges en lengre sti, må den her følge veien, med mulig utstikker til Eidstu, eller en av de andre plassene opp i åsen med utsikt. Turstien bør følge veien helt til Tanemsbrua.

Naturvernforbundet fraråder opparbeidelse av gjennomgående sti og bru i dette området.

Område 3. Tanemsbrua – Nordset

Også her er det viktige naturtyper på hver side av elva. Stien legges helt opp til Nideng naturreservat-område, som er spesielt vernet på grunn av fuglelivet.

Ved Fjæremsfossen finner vi den beste plassen for vilt å krysse Nidelva. Her krysser både små og store dyr elva; som f.eks. elg og gaupe. Enhver trafikk gjennom dette område vil forstyrre gaupa. Elgen blir kanskje ikke like skremt, men forstyrres også av trafikk. Spesielt på våren og forsommeren kan det komme til konfrontasjoner med turgjengere.

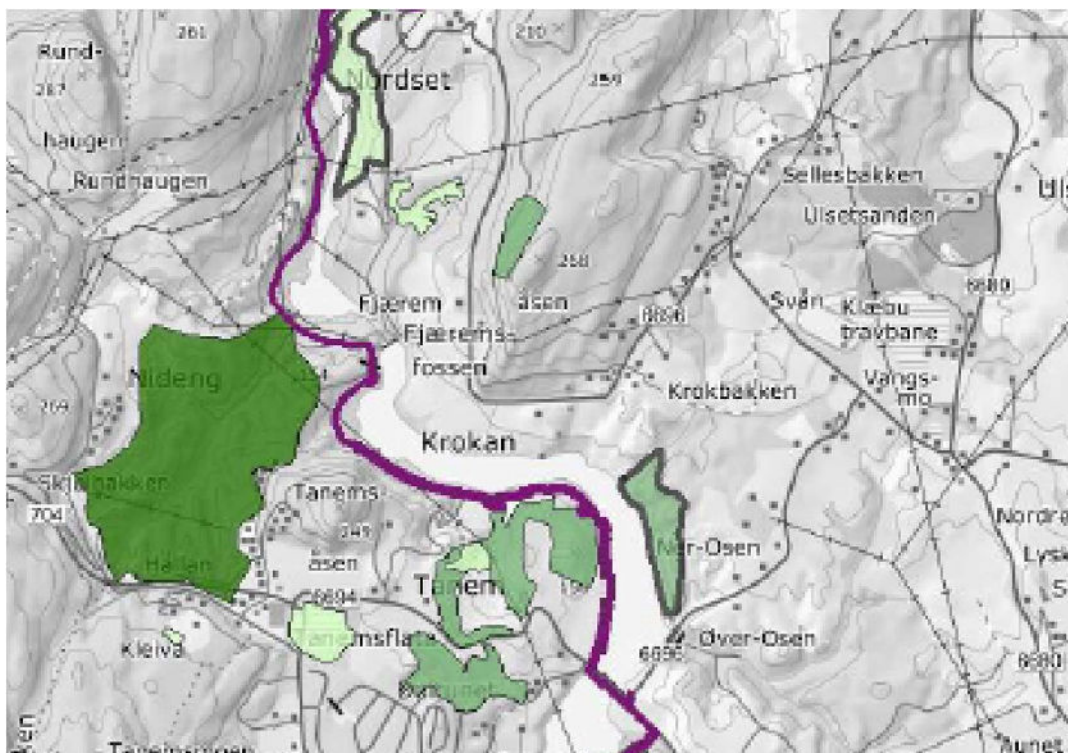
I området sør for Nideng er det bratte åssider. Alle inngrep her vil bli betydelige.

I dette området er det sett hekkende hubro for noen år siden (Vi angir ikke spesifikt, da dette er en svært utsatt art). Det er få habitater som kan huse hubro, som trenger tilgang til en variasjon av arter å jakte på. Nærheten til kryssingspunkt av elva er neppe tilfeldig valgt. Med tanke på rehabilitering av habitat, kan dette være et egnet sted for hubro.

Ved Nordsetfossen er stien igjen tenkt å krysse elva. I dette området er det lite stier i dag. Området ved tidligere Nidelven camping kunne det vært tilrettelagt for tilgang til elva, men området brukes nå til formål lite egnet å kombinere med friluftsliv.

Foreslått kryssing med bro over Nordsetfossen vil være et inngrep i det beste og mest intakte naturlige gyteområdet for elveørreten i øvre Nidelva. Områdene rundt Nordsetfossen er ikke så tilgjengelige for folk slik at pågangen her ikke er så sterk. En sti med brokryssing vil kunne øke belastningen på dette gyteområdet.

Også her vil etablering av bru medføre endringer i elvebredden og strømningsforhold

Område 3 Tiller bru til Kveitabekken

Dette er et område hvor det i dag er aktivitet tett på elvebredden, på begge sider. Skal stien gå her, må man etter vårt syn benytte den infrastruktur som allerede er etablert, uten nye kryssinger av elva.

Hovedinnvending 2 – de framlagte inngrep er bare starten

Realiseres formålet med stien, at den skal bli like populær som Ladestien, vil det komme krav om opparbeidelse av flere og parkeringsplasser, offentlige toaletter, gapahuker og rasteplasser, spisesteder med mer. Reguleringsplanen sier ikke noe om dette, noe som er et mønster vi kjenner igjen fra andre regulerings saker. Når et tiltak først er igangsatt, så kommer andre «nødvendige» tiltak som må gjennomføres for å bøte på problemer som burde vært unngått.

De fullstendige effektene av forslaget er ikke lagt fram. Konsekvensene som er beskrevet er ikke gitt en samlet vurdering, det påpekes bare at det er konsekvenser. Denne type miljørapporter har liten verdi når funnene ikke tillegges vekt.

Hovedinnvending 3 – Nedbygging av dyrket mark

Både nasjonalt og for Trondheim, er det vedtatt mål om å bevare dyrket mark. I den framlagte planen settes dyrket mark opp mot natur. Alternative ruter vil i mange tilfeller bety å beslaglegge dyrket mark. Vi mener det blir feil å sette disse to hensynene opp mot hverandre, når folkehelse kan oppnås på andre måter.

Naturvernforbundet mener at både tap av dyrket mark og tap av verdifull natur er uakseptable konsekvenser.

Vi håper det ikke har gått prestisje i saken, ved at beslutning er fattet før konsekvensene var klare. Nidelvkorridoren har en svært viktig økologisk funksjon som med dette vil utsettes for et urimelig press.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Trøndelag

v/ Magne Vågsland
leder

Naturvernforbundet i Trondheim

v/ Gaute R. Dahl
leder